

JULKAISTU NUMEROSSA [1-2/2020](#)
JÄRKEÄ LÄÄKEHOITOON

Joko olet tutustunut Lääkehoidon tietopaketteihin?

Anne Paakinaho, Katri Hämeen-Anttila, Leena Reinikainen / Julkaistu 8.5.2020

Fimean lääkehoidon tietopaketit tarjoavat konkreettisia työkaluja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille. Lisäksi tietopaketit auttavat sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioita kehittämään järkevän lääkehoidon toteutumista edistäviä prosesseja.

Tietopakettien sisältöä voi vapaasti hyödyntää omassa työssään tai vaikka koulutusmateriaalina toimipaikkakoulutuksissa. Niistä löytyy myös lääkkeiden käyttäjille suunnattua materiaalia. Tietopakettien tunnettuudesta ja käytettävyydestä toteutettiin kysely alkukesällä 2019. Tulosten pohjalta tietopaketteja on edelleen kehitetty.

Tietopakettien käytettävyyttä parannettiin kyselyn tulosten perusteella

Lääkehoidon tietopakettien käytettävyyttä kartoittavaan kyselyyn vastasi yhteensä 152 henkilöä, joista valtaosa oli farmasian ja hoitoalan ammattilaisia. Päätuloksena voidaan todeta, että tietopaketit eivät ole tunnettuja, sillä yli puolet vastaajista ei ollut kuullut tietopaketeista tai käyttänyt niitä. Vastaajat pitivät tietopaketteja kuitenkin hyödyllisinä niihin tutustuttuaan.

Kyselyn tulosten pohjalta tietopakettien käytettävyyttä on parannettu. Sisältöä on selkeytetty parantamalla otsikointia ja sisällön kuvauksia sekä yhdenmukaistamalla rakennetta. Sisältöä on osin päivitetty ja myös uutta sisältöä on lisätty (Taulukko 1). Tietopakettien tunnettuuden lisääminen on tulosten perusteella selvästi tarpeen.

Mitä tietopaketit sisältävät?

Tietopaketit on tarkoitettu tukemaan yksittäisen terveydenhuollon ammattilaisen käytännön työtä, mutta myös auttamaan järkevän lääkehoidon toteuttamiseen liittyvien prosessien kehittämisessä toimintayksiköissä. Tavoitteena on antaa työkaluja lääkehoidon kokonaisuuden hallintaan, jossa on kansallisesti todettu olevan haasteita. Uusien toimintamallien käyttöönotossa muutos toteutuu johdon ja muun henkilökunnan yhteistyönä.

Lääkityslistan ajantasaisuuden tarkistaminen -tietopaketista saa vinkkejä, miten nostaa lääkityslista puheeksi potilaan kanssa. Potilas on viime kädessä ainut henkilö, joka tietää mitkä lääkkeet hänellä on todellisuudessa käytössä ja miten hän niitä käyttää. Ajantasainen tieto käytössä olevista lääkkeistä on edellytys turvallisen lääkehoidon toteuttamiselle.

Lääkehoidon moniammatillinen arviointi -tietopaketti kuvaa, miten lääkehoitojen arviointeja voidaan toteuttaa käytännössä. Tietopaketin videota ja infograafia voi käyttää apuvälineenä moniammatillisen yhteistyön suunnittelussa esimerkiksi paikallisen terveyskeskuksen, kotihoidon yksikön ja avoapteekin välillä. Lääkehoidon arvioinnissa terveydenhuollon ammattilaiset - yleensä lääkäri, farmasian ammattilainen ja sairaanhoitaja - ja potilas käyvät yhdessä läpi potilaan lääkehoidon tarpeen ja tarkoituksenmukaisuuden. Samalla laaditaan suunnitelma, kuinka lääkehoidon onnistumista seurataan jatkossa.

Lääkehoidon seuranta -tietopaketti tarjoaa konkreettisia työkaluja, joita soveltamalla voi edistää järkevän lääkehoidon toteutumista niin yksilö- kuin organisaatiosollakin. Lääkehoidon vaikutuksia on oleellista seurata, jotta varmistetaan hoidon onnistumisesta - ja toisaalta tunnistetaan mahdollisia lääkehoidon ongelmia. Lääkkeen käyttäjän on tärkeää tietää myös itse, miten tunnistaa ja seurata lääkehoitonsa vaikutuksia.

Biosimilaarit-tietopaketti tarjoaa riippumatonta lääkeinformaatiota biosimilaareista sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille sekä lääkkeiden käyttäjille. Materiaalia voi hyödyntää esimerkiksi itseopiskelussa tai käyttää apuna potilasneuvonnassa. Biosimilaarien käyttöönottoa halutaan edistää, koska niiden markkinoille tulo käynnistää biologisten lääkkeiden hintakilpailun, jonka ansiosta on puolestaan mahdollista tasapainottaa yhteiskunnan lääkekustannuksia.

Lääkehoidon ongelmien tunnistaminen ja ehkäisy -tietopaketissa esitetään iäkkäiden lääkitysturvallisuuden edistämiseksi kehitetty iäkkään lääkehoidon riskien arviointimittari. Mittaria voi käyttää lääkitysongelmaisen potilaan tunnistamiseen kotihoidossa. Tietopaketissa on annettu konkreettisia ohjeita arviointimittarin käyttöönoton helpottamiseksi. Lisäksi tietopaketissa esitellään lääkkeiden käyttäjille suunnattu Lääkehoidon onnistumisen LOTTA-tarkistuslista ja annetaan ammattilaisille ohjeita sen hyödyntämiseen omilla potilailla tai asiakkailla.

Toivottavasti löydät tietopaketeista hyödyllistä tietoa omaan työhösi!

Lähteitä:

- [Lääkehoidon tietopaketit](#)
- [Rationaalisen lääkehoidon toimeenpano-ohjelman loppuraportti](#)

Esimerkkejä tietopakettien sisällöistä

Lääkityslistan ajantasaisuuden tarkistaminen

- Video ajantasaisen lääkityslistan tarkoituksesta
- Lääkkeiden käyttäjille suunnattua tietoa ajantasaisen lääkityslistan merkityksestä

Kohderyhmä: sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, lääkkeiden käyttäjät

Lääkehoidon moniammatillinen arviointi

- Video moniammatillisesta yhteistyöstä ja lääkehoitojen arvioinneista
- Infograafi moniammatillisesta lääkehoidon arvioinnin toteutuksesta kotihoidossa
- Kirjallisuutta, mm. Järkeä lääkehoitoon -palsta Sic! -lehdessä

Kohderyhmä: sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset

Lääkehoidon seuranta

- Video ja luentotalenne lääkehoidon seurannasta
- TKOK-mallin esittely (Teho, Käyttö, Ongelmat, Kontrolli)
- Infograafi lääkehoidon seurannan toteutuksesta organisaatioissa

Kohderyhmä: sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, lääkkeiden käyttäjät

Biosimilaarit

- Video siitä, mitä biosimilaarit ovat ja miten niiden turvallisuus varmistetaan
- Syventävää tietoa biologisista lääkkeistä ja biosimilaareista terveydenhuollon ammattilaisille
- Yleiskielistä ja selkokielistä tietoa biosimilaareista lääkkeiden käyttäjille
- Kirjallisuutta, mm. tutkimusraportti lääkäreiden näkemyksistä biosimilaarien käyttöönotosta Suomessa

Kohderyhmä: sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, lääkkeiden käyttäjät

Lääkehoidon ongelmien tunnistaminen ja ehkäisy

- Video Iäkkään lääkehoidon riskien arviointimittarista
- Täytettävä Iäkkään lääkehoidon riskien arviointimittari ja lomakkeen koulutusversio käytännön työhön
- Lisätietoa mittarin käyttöönoton vaiheista kotihoidossa
- Lääkkeiden käyttäjille suunnattu Lääkehoidon onnistumisen tarkistuslista LOTTA ja ohjeet sen käyttöön

Kohderyhmä: kotihoidon toimintayksiköt, lähi-, perus- ja sairaanhoitajat, lääkkeiden käyttäjät

Anne Paakinaho

Proviisori

Nuorempi tutkija, Itä-Suomen yliopisto

Katri Hämeen-Anttila

FaT, dosentti

Tutkimus- ja kehittämisspäällikkö, Fimea

Leena Reinikainen

Proviisori

Kehittämissuunnittelija, Fimea

LISÄÄ AIHEESTA

[Näin teen parhaani: Lääkäri ja farmaseutti kertovat, miten edistävät turvallista ja järkevää lääkehoitoa](#)

[Lääkehoitoa toteutetaan monessa eri toimintaympäristössä](#)

[Lääkehoitoa kehitetään moniammatillisesti KYSin päivystyksessä – potilas aktiivisesti mukana](#)

[Biosimilaarit Suomessa - tilannekatsaus 2018](#)